

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua, themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Natanael

foi+request-73240-
d82f16fb@dostup.pravda.com.ua

Щодо відповіді на звернення

Міністерство юстиції України розглянуло Ваш запит про надання публічної інформації¹, що надійшов від Секретаріату Кабінету Міністрів України (вх. № 274-6-20 від 05.08.2020) щодо надання роз'яснення деяких питань спадкування та в межах повноважень повідомляє.

Відповідно до статті 1218 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс) до складу спадщини належать усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті.

Суми заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, допомог у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, відшкодувань у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві, але не були ним одержані за життя, передаються членам його сім'ї, а у разі їх відсутності - входять до складу спадщини (стаття 1227 Кодексу).

Згідно зі статтею 1221 Кодексу місцем відкриття спадщини є останнє місце проживання спадкодавця.

Якщо місце проживання спадкодавця невідоме, місцем відкриття спадщини є місцезнаходження нерухомого майна або основної його частини, а за відсутності нерухомого майна - місцезнаходження основної частини рухомого майна.

В особливих випадках місце відкриття спадщини встановлюється законом.

Відповідно до частин першої, третьої статті 11¹ Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», у разі якщо *останнім місцем проживання*

¹ Відповідно до статті 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених вказаним Законом.

Під час вивчення звернення було встановлено, що порушені у ньому питання за своїм змістом не відповідають вимогам вищевказаної статті Закону України «Про доступ до публічної інформації».

UB
Міністерство юстиції України
№35518/274-6-20/8.3.1 від 11.08.2020
Горевець Є.М. (Перший заступник
Міністра) 11.08.2020 12:31

спадкодавця є тимчасово окупована територія, місцем відкриття спадщини є місце подання першої заяви, що свідчить про волевиявлення щодо спадкового майна, спадкоємців, виконавців заповіту, осіб, заінтересованих в охороні спадкового майна, або вимоги кредиторів. Спадкова справа підлягає реєстрації у Спадковому реєстрі в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, та склад спадкового майна (частина перша статті 68 Закону України «Про нотаріат»).

Відповідно до підпункту 4.14 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 22.02.2012 за № 282/20595 (далі – Порядок), на підтвердження цих обставин від спадкоємців витребовуються документи, які підтверджують вказані факти.

Свідоцтво про право на спадщину видається за наявності у спадковій справі всіх необхідних документів (підпункт 4.12 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку).

Зазначаємо, що довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи є документом, який підтверджує факт внутрішнього переміщення і взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (пункт 1 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509). *Така довідка не є обов'язковим документом, який подається нотаріусу для оформлення прав на спадщину.*

Разом з тим при вчиненні нотаріальних дій відповідно до статті 46 Закону нотаріуси мають право витребувати від фізичних та юридичних осіб відомості та документи, *необхідні для вчинення нотаріальних дій.*

Водночас слід зазначити, що нотаріус відмовляє у вчиненні нотаріальної дії, якщо не подано відомості (інформацію) та документи, *необхідні для вчинення нотаріальної дії.* Нотаріусу забороняється безпідставно відмовляти у вчиненні нотаріальної дії. На вимогу особи, якій відмовлено у вчиненні нотаріальної дії, нотаріус або посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, зобов'язані викласти причини відмови в письмовій формі і роз'яснити порядок її оскарження. Про відмову у вчиненні нотаріальної дії нотаріус протягом трьох робочих днів виносить відповідну постанову (частини перша, третя, четверта статті 49 Закону).

Нотаріальна дія або відмова у її вчиненні, нотаріальний акт оскаржуються до суду (частина перша статті 50 Закону).

Також зазначаємо, що нараховані суми пенсії, на виплату яких пенсіонер мав право, але не отримав своєчасно з власної вини, виплачуються за минулий час, але не більше ніж за три роки до дня звернення за отриманням пенсії. У

цьому разі частина суми неотриманої пенсії, але не більш як за 12 місяців, виплачується одночасно, а решта суми виплачується щомісяця рівними частинами, що не перевищують місячного розміру пенсії.

Нараховані суми пенсії, не отримані з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів (частина перша, друга статті 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон¹).

Сума пенсії, що належала пенсіонерові і залишилася недоотриманою у зв'язку з його смертю, виплачується - по місяць смерті включно членам його сім'ї, які проживали разом з пенсіонером на день його смерті, у тому числі непрацевдатним членам сім'ї, зазначеним у частині другій статті 36 цього Закону, які знаходилися на його утриманні, незалежно від того, проживали вони разом з померлим пенсіонером чи не проживали. Члени сім'ї, зазначені в частині першій цієї статті, повинні звернутися за виплатою суми пенсії померлого пенсіонера протягом шести місяців з дня відкриття спадщини. У разі відсутності членів сім'ї, зазначених у частині першій цієї статті, або у разі незвернення ними за виплатою вказаної суми в установленій частиною другою цієї статті строк сума пенсії, що належала пенсіонерові і залишилася недоотриманою у зв'язку з його смертю, входить до складу спадщини (стаття 52 Закону¹).

Відповідно до пункту 2.26 розділу II Порядок подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» затвердженого постановою Постанова правління Пенсійного фонду України 25.11.2005 № 22-1, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2005 р. за № 1566/11846, для виплати недоотриманої пенсії у зв'язку зі смертю пенсіонера до органу, що призначає пенсію, в якому перебував на обліку померлий пенсіонер, надається свідоцтво про смерть, документи, які підтверджують родинні стосунки, документ, що посвідчує особу заявника.

Непрацевдатними членами сім'ї, зазначеними у частині другій статті 36 Закону¹, подаються документи, які засвідчують, що вони перебували на утриманні померлого пенсіонера.

Члени сім'ї надають паспорт або інші документи, які підтверджують проживання з пенсіонером на день його смерті.

Для виплати недоотриманої пенсії, яка ввійшла до складу спадщини, у зв'язку з відсутністю членів сім'ї або в разі незвернення ними за виплатою вказаної суми протягом шести місяців з дня відкриття спадщини до органу, що призначає пенсію, в якому перебував на обліку померлий пенсіонер, надається документ, що посвідчує особу заявника, свідоцтво про смерть, свідоцтво про право на спадщину.

Важливі юридичні застереження!

1. Листи Міністерства юстиції України не є нормативно-правовими актами, не встановлюють правових норм та мають лише інформаційний характер. Їх реальне значення не перевищує авторитету аргументів та суджень, покладених в основу відповідної правової позиції.

2. Роз'яснення законодавства, яке міститься у цьому листі, не є юридичною консультацією щодо конкретної ситуації, не враховує особливостей відповідних фактичних обставин та ґрунтується на презумпції достовірності наданої заявником інформації.

3. З метою отримання повного та вичерпного юридичного аналізу конкретної справи рекомендується розглянути доцільність звернення до адвоката. Для соціально вразливих категорій громадян держава забезпечує безоплатну вторинну правову допомогу (охоплює захист, представництво інтересів в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, а також складення документів процесуального характеру) – детальніше на сайті www.legalaid.gov.ua.

4. Правова допомога часто потрібна не лише для отримання правильних відповідей на питання юридичного характеру. Нерідко, без неї неможливо коректно сформулювати саме питання. Слід пам'ятати, що правильні відповіді на абстрактні питання, які сформульовані неправильно (зокрема, якщо вони насправді не стосуються конкретної справи) можуть призводити до хибних висновків, невдалої стратегії ведення справи та негативних наслідків.

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ

Вікторія Кабаняча 486 94 38

Персональні дані, вказані Вами у зверненні, захищаються та обробляються Міністерством юстиції України відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» з метою розгляду Вашого звернення згідно із законодавством.